

**Dkt. Robert A. Peterson, Kipindi cha 3 cha Kazi ya  
Kuokoa ya Kristo  
, Utangulizi, Sehemu ya 3, Sauti za Kibiblia,  
Isaya 53 inaendelea, Warumi 3:25-26, na Historia ya  
Upatanisho**

© 2025 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Kazi ya Kuokoa ya Kristo. Hii ni kipindi cha 3, Utangulizi, Sehemu ya 3, Sauti za Kibiblia, Isaya 53 inaendelea, Warumi 3:25-26, na Historia ya Mafundisho ya Upatanisho.

Tunaendelea na masomo yetu katika Isaya 53, tukichukua Sauti za Kibiblia kwa ajili ya Mafundisho ya Agano Jipya ya Kazi ya Kristo, Mtumishi wa Bwana katika Isaya 53.

Tayari nimezungumzia mateso yake, kukataliwa, na ukandamizaji, ambayo ndiyo hisia kuu za wimbo huu wa mtumishi. Ukosefu wake wa hatia, kama tunavyoona katika mstari wa tisa, ni kwamba hakufanya vurugu yoyote, na hapakuwa na udanganyifu kinywani mwake. Katika mstari wa 11, anaitwa mwenye haki, mtumishi wangu. Kifo chake kilikuwa dhabihu kwa ajili ya dhambi.

Nilitaja hapo awali picha za Kibiblia zinazotafsiri matukio ya kazi ya kuokoa ya Kristo. Picha hizi za Kibiblia, kama tunavyoweza kutarajia, zina mizizi yake katika Agano la Kale, na moja ya picha za Agano Jipya ni kwamba Kristo ni kuhani na dhabihu. Hapa katika Isaya 53, tuna kauli kubwa katika mstari wa 10, lakini ilikuwa mapenzi ya Bwana kumponda, huyo angekuwa mtumishi, amemhuzunisha.

Nafsi yake itakapotoa sadaka kwa ajili ya hatia, ataona uzao wake, ataongeza siku zake. Maneno hayo ya mwisho yanazungumzia ufufuo na kuinuliwa kwa Yesu, lakini nitazingatia hili: nafsi yake itakapotoa sadaka kwa ajili ya hatia. Hii ni sadaka ya hatia, dhana ya Agano la Kale ya asham .

Hapa kuna lugha ya dhabihu, asham ni sawa na sadaka ya hatia au hatia, inayotumika kwa kifo cha mtumishi anayeteseka. Tunaona hili katika Mambo ya Walawi sura ya 5, mistari ya 14 hadi 19. Hapo tunasoma kwamba Bwana alimwambia Musa, akisema, Mtu yeyote akivunja uaminifu na kutenda dhambi bila kukusudia katika vitu vitakatifu vya Bwana, atamletea Bwana kama fidia yake, kondoo mume mkamilifu, kutoka katika kundi, mwenye thamani ya shekeli za fedha, kwa shekeli ya patakatifu, kuwa sadaka ya hatia.

Pia atalipa kwa ajili ya kile alichofanya, uchafu katika kitu kitakatifu, na ataongeza sehemu ya tano yake na kumpa kuhani. Na kuhani atafanya upatanisho kwa kondoo

mume wa sadaka ya hatia, naye atasamehewa. Kimsingi, ni marudio, lakini ili kuimarisha mawazo haya, ikiwa mtu yeyote atatenda dhambi, akifanya chochote kati ya mambo ambayo kwa amri ya Bwana hayapaswi kufanywa, ingawa hakujua, kisha akatambua hatia yake, hivyo jina lake sadaka ya hatia, atabeba uovu wake.

Ataleta kuhani kondoo dume asiye na dosari kutoka kundini, au kiasi chake sawa na hicho, kuwa sadaka ya hatia, na kuhani atamfanyia upatanisho kwa ajili ya kosa alilofanya bila kukusudia, naye atasamehewa. Ni sadaka ya hatia. Hakika amepata hatia mbele za Bwana.

Cha kushangaza, Mungu anayechukia kafara ya wanadamu anasema katika Isaya 53 na mstari wa 10 kwamba roho ya mtumishi itafanywa aibu, sadaka ya hatia. Cha kushangaza zaidi ni athari ya kafara hii ya kibinadamu. 52 15 inasema, hivyo atanyunyiza mataifa mengi.

Mtumishi atakufa kifo cha dhabihu na atanyunyiza wengine. Hii ina maana kwamba kifo chake kitasafisha dhambi zao. Marejeleo ya utakaso wa Kilawi kwa damu hayana shaka.

Hapa Isaya anatabiri kwamba mtumishi wa Bwana atakufa kifo cha dhabihu cha upatanisho, ambacho kitasafisha dhambi. Kuna mengi zaidi katika sura hii ya kushangaza kutoka kwa Isaya. Kuhesabiwa haki kwa wasiomcha Mungu.

Isaya 53:11 ina yafuatayo: Kwa maarifa yake mtumishi wangu mwenye haki atawahesabia wengi haki, naye atayachukua maovu yao. Kwa maarifa yake mtumishi wangu mwenye haki atawafanya wengi kuwa wenye haki, naye atayachukua maovu yao. Kifo cha upatanisho wa mapenzi kitasababisha ukombozi kwa wengine.

Hapa kuna kitu cha kipekee katika Agano la Kale. Katika kila sehemu nyingine, kwa kadri ya ufahamu wangu, kitenzi huhalalisha au huachilia, naamini ni sadak, hutumika kwa ajili ya wacha Mungu. Sisemi kwamba mafundisho ya Agano la Kale ni tofauti na mapya.

Ninafanya kazi hasa na maneno kuachilia au kuhalalisha. Kwa hivyo, katika sheria, ni kazi ya hakimu kuwaachilia wasio na hatia na kuwahukumu wenye hatia. Mithali husema ni chukizo kwa Bwana kufanya kinyume, kuwaachilia wenye hatia, na kuwahukumu wasio na hatia.

Hapa na kila mahali pengine, Mungu huwaachilia au kuwatetea watu wake wenye haki. Nitasema tena: huu si wokovu kwa matendo katika muktadha huo. Agano la Kale linafundisha neema ya bure ya Mungu na msamaha wa dhambi kulingana na neema ya Mungu na kadhalika.

Ninazungumzia maneno, na mchanganyiko wa maneno hapa si wa kawaida sana. Kwa ujumla, Mungu anawatangaza watu wake kuwa vile walivyo. Kwa kweli, ni wacha Mungu.

Tunaona matumizi haya ya Agano la Kale katika Yakobo sura ya 2, ambapo Mungu huwatetea watu wake wenye haki. Anawaachilia huru. Inaeleweka kwamba Yakobo, Mkristo Myahudi, anatumia ufafanuzi wa Agano la Kale wa hili.

Paulo ndiye mwenye msimamo mkali. Paulo anasema kitu ambacho , kwa mtazamo wa kwanza, ni cha kashfa, kwamba Mungu anawatangaza wenye dhambi kuwa wenye haki. Tumezoea sana jinsi hilo linavyotokea kwa Paulo kiasi kwamba tulikosa kashfa hiyo.

Lakini katika matumizi ya Agano la Kale ya lugha hii, Mungu anawatangaza wenye haki kuwa vile walivyo, wenye haki. Wacha Mungu kuwa vile walivyo, kwa kweli, wacha Mungu. Bila shaka, sababu ya wao kuwa wacha Mungu ni kwamba amewaokoa bure kwa neema yake.

Hata hivyo, wao ni wacha Mungu, na Mungu anakubali kwamba wako hivyo. Hapa pekee katika Agano la Kale na katika Septuagint, neno ni dikao , neno la kuhalalisha katika Agano Jipya. Kuhalalisha hutumika kwa waovu.

Mara nyingine tena. Kwa maarifa yake mwenye haki, mtumishi wangu, atawafanya wengi kuwa waadilifu. Hiyo ina maana ya kuhesabiwa haki.

Naye atayachukua maovu yao. Hapa pekee katika Agano la Kale, neno kuhalalisha linatumika kwa waovu kwa maana chanya. Huu ndio msingi wa Agano la Kale wa mafundisho ya kashfa ya Paulo kuhusu Mungu kuwahesabia haki wasiomcha Mungu.

Tunaona hilo waziwazi katika Warumi 4:5. Na kwa mtu asiyefanya kazi, bali anamwamini yeye amhesabiaye haki asiyemcha Mungu, imani yake inahesabiwa kuwa haki. Hiyo ni kauli ya kushangaza.

Tunajua jinsi inavyofanya kazi. Kwa sababu Kristo anachukua nafasi yao, haki ya Mungu inadumishwa, na kwa kweli, Mungu huwatangaza kwa haki wasiomcha Mungu kuwa wenye haki. Kwa kweli, hilo linaonyeshwa, au samahani kwa kejeli yangu, linahesabiwa haki.

Katika kifungu cha pili tutazingatia maandiko, na hiyo ni katika Warumi 3:25-26. Lakini bado tuko katika Isaya 53, na ninashangazwa na neema kuu ya Mungu. Mpango wa Mungu.

Isaya 53 ni mojawapo ya vifungu vya ajabu zaidi katika Agano la Kale. Inashangaza sana. Katika mstari wa 10, tunajifunza kwamba ilikuwa mapenzi ya Bwana kumponda na kumsababishia mateso.

Na ingawa Bwana anafanya maisha yake kuwa sadaka ya hatia, mapenzi ya Bwana yatafanikiwa mkononi mwake. Mateso yote yasiyo ya haki ya mtumishi mwadilifu ni mapenzi ya Mungu. Ilikuwa mapenzi ya Mungu kumfanya mtumishi wa Bwana ateseke.

Katika hekima ya Mungu, mateso ya mtumishi wa Bwana ndiyo njia ya kuwabariki wengine. Ili kusisitiza jambo moja tu, na hilo tena, nia ya ushindi. Ninaona picha sita kuu za kazi ya kuokoa ya Kristo katika Agano Jipya.

Tayari tumeona dhabihu hapa katika Isaya 53. Neno, wazo la kuhalalisha, na mtumishi kubeba maovu ya wale waliohesabiwa haki, mwishoni mwa mstari wa 11 katika Isaya 53, linafanana sana na picha ya kisheria, ya adhabu katika Agano Jipya. Lakini mshindi wa Kristo au motifu ya ushindi iko hapa katika Isaya 53.

Kifo cha mtumishi anayeteseka kinatoka kwa ushindi. 53:10 inasimulia jinsi, ingawa Bwana anayafanya maisha ya mtumishi kuwa sadaka ya dhabihu, ataona uzao wake na kuongeza siku zake. Hapa kuna utabiri wa maisha ya mtumishi baada ya kufa.

Atakuwa na uzao wa kiroho, na Mungu ataongeza siku zake. Ninashangazwa na kina cha mafundisho kuhusu kazi ya kuokoa ya Bwana wetu hapa katika unabii huu wa Agano la Kale. Isaya 53:12 inatumia lugha ya ushindi kuelezea matokeo ya kifo cha mtumishi.

Kwa hivyo, nitampa sehemu kati ya wakuu, naye atagawanya nyara pamoja na wenye nguvu kwa sababu alimwaga maisha yake hata kufa na akahesabiwa pamoja na wakosaji. Hii ni lugha ya mfano inayozungumzia mtumishi na wale anaowasaidia kufurahia ushindi wa Mungu. Inazungumzia Mungu akimtukuza mtumishi wake baada ya kifo.

Pia kuna lugha katika kuinuliwa katika Isaya 52:13. Mtumishi wangu atatenda kwa busara. Mtumishi wangu atatenda kwa busara.

Atainuliwa na kuinuliwa juu na kuinuliwa juu sana. Kwa mara nyingine tena, nitasema. Mateso mabaya ya mtumishi yamepakana na ncha mbili, 52:13 na 53:12, hasa mwanzo wa mstari huo, kwa lugha ya ushindi na utukufu, inayolingana sana na muundo wa Agano Jipya wa mateso ya Kristo na utukufu utakaofuata.

Zaidi ya hayo, kuna matumizi ya jumla ya kazi ya mtumishi katika wimbo huu wa Kiebrania wa Kiyahudi. Isaya 52:15 inazungumzia kwa maneno ya dhabihu, kama tulivyoona, inaposema kwamba mtumishi wa Bwana atanyunyiza mataifa mengi, na

wafalme watafunga vinywa vyao kwa ajili yake. Mstari huu unazungumzia kwa maneno ya jumla.

Hapa kuna unabii kutoka kwa nabii Myahudi kwa Israeli ukitabiri kwamba matokeo ya kazi ya mtumishi yatakuwa ya ulimwengu wote. Kwa mara nyingine tena, tunainama kwa kuabudu mbele ya maajabu ya neno la Mungu. Hapa kuna utabiri wa kazi ya Kristo inayowanufaisha Mataifa.

Kwa hivyo Isaya 52:13 hadi 53:12 ni unabii wa ajabu wa kazi ya kuokoa ya Kristo. Ina vipengele vingi vya kazi ya Kristo ambavyo vimeendelezwa katika Agano Jipya katika umbo la mbegu. Haishangazi kwamba mara nyingi hurejelewa katika Agano Jipya.

Nambari ya 2 ya UBS ya Agano Jipya la Kigiriki iliorodhesha madokezo 41 ya Isaya 53 katika Agano Jipya. Toleo lililofuata la Agano Jipya la Kigiriki la Muungano wa Biblia lilikuwa kali zaidi na lilijaribu tu kuorodhesha utabiri badala ya madokezo, nukuu badala ya madokezo, na idadi hiyo ilipunguzwa sana. Lakini zote mbili zina thamani.

Nina madokezo zaidi ya 40 kuhusu sura hii. Yaani, ilikuwa na athari kubwa kwenye Agano Jipya. Isaya 53 ina mambo mengine pia.

Acha nitoe pendekezo moja au mawili. Mstari wa 9 ni wa ajabu sana, na ESV inawasilisha na kutafsiri nambari za Kiebrania vizuri. Walimfanyia kaburi pamoja na waovu, na ni wingi, na pamoja na tajiri, ESV inasema, katika kifo chake.

Ingawa hakufanya vurugu yoyote na hakukuwa na udanganyifu kinywani mwake, Yesu alisulubiwa kati ya wezi wawili. Je, hivyo ndivyo Isaya anavyotabiri anaposema alitengeneza kaburi lake pamoja na watu waovu? Na bila shaka, alizikwa katika kaburi la Yusufu wa Arimathea. Je, hivyo ndivyo inavyomaanisha na mtu tajiri katika kifo chake? Inadokeza sana, na hiyo inafaa sana hadithi ya kibiblia inapoendelea.

Nyingine inasikika kutoka Warumi sura ya 3, ambayo wengi wameiita kifungu muhimu zaidi cha Agano Jipya kuhusu kazi, kuhusu upatanisho, hasa wa Kristo. Hakika, Warumi ni barua muhimu ya Agano Jipya, ufunguo wa mawazo ya Paulo, na hapa katika sura muhimu sana kuhusu upatanisho, tuna kifungu ambacho ni kikubwa, muhimu kwa hoja ya Warumi, kikubwa, lakini kinajadiliwa. Warumi 3,: 21, lakini sasa haki ya Mungu imedhihirika bila sheria, ingawa sheria na manabii vinaishuhudia.

Haki ya Mungu imedhihirishwa bila sheria, maana yake ni kwamba, mbali na kushika sheria, mbali na haki ya kibinadamu, ingawa sheria na manabii, yaani Agano la Kale, huishuhudia. Haki ya Mungu kupitia imani katika Yesu Kristo kwa wote waaminio, kwa maana hakuna tofauti kwa maana wote wametenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na wale waaminio, ni ellipsis, wanahesabiwa haki kwa neema yake kama zawadi kwa njia ya ukombozi ulio katika Kristo Yesu, ambaye Mungu

alimtoa kama upatanisho kwa damu yake ili apokewe kwa imani. Hii ilikuwa kuonyesha haki ya Mungu kwa sababu katika uvumilivu wake wa kimungu alikuwa ameachilia dhambi za zamani.

Ilikuwa ni kuonyesha haki yake wakati huu wa sasa ili awe mwenye haki na mwenye kumhesabia haki yeye amwaminiye Yesu. Mara nne Agano Jipya linatumia lugha ambayo kwa kawaida ilitafsiriwa kama upatanisho au upatanisho hapa katika Warumi 3:25 na pamoja na hayo Waebrania 2:17, 1 Yohana 2:2, na 1 Yohana 4:10. Hiki ndicho kifungu muhimu zaidi kati ya vifungu vinne na kwa kawaida mtu anapotumia maana ya helasmos , helasterion , helaskestai, neno kundi la helaskestai , hapa kwa kawaida hueleweka kama vifungu vingine kwa njia hiyo hiyo. Lakini nahitaji kusema kwamba kumekuwa na mjadala halisi, na wazo la kitamaduni la upatanisho, la Mungu kuridhisha ghadhabu ya Mungu na kugeuza ghadhabu yake kutoka kwa waumini katika kifo cha mwanawe aliyebeba mzigo mkubwa wa ghadhabu hiyo, lilipingwa hasa na CH Dodd kwanza kabisa katika makala na baadaye katika kitabu, katika kitabu chake Biblia na Wagiriki.

Akifanya kazi hasa kutoka Agano la Kale la Kigiriki, Septuagint, Dodd alisema wazo la upatanisho ni wazo la kipagani. Halifai katika theolojia ya Kikristo, kwa hivyo Warumi 3:25 inapaswa kutafsiriwa si upatanisho bali upatanisho. Haipaswi kuwa, haipaswi kuwa wazo la, hapo ndipo 25, ambaye Mungu alimtoa kama upatanisho kwa damu yake badala ya upatanisho.

Ni dhana ya kipagani ya mungu mwenye kiu ya damu akidai pauni yake ya nyama na vitu vya aina hii. Dodd alidai kusoma vifungu vya Agano la Kale vinavyotumia kundi hilo la maneno na kutopata ghadhabu katika miktadha hiyo. Kwa bahati mbaya, kazi yake ilikuwa na ushawishi mkubwa kiasi kwamba wengi walimfuata tu.

Kulikuwa na wakati ambapo wanatheolojia walihitaji kujua lugha za kibiblia. Katika programu yangu ya udaktari, kulikuwa na wakati ambapo kufanya kazi katika programu hiyo, ilibidi ujue Kiebrania na Kigiriki cha kibiblia. Nilipofika huko, hukujuu.

Ilikuwa vizuri kama ungejua Kigiriki, lakini hakika, hukuwajibishwa na Kiebrania chochote, na kwa hivyo kilichotokea ni, na Dodd, sikosoa nia yake au tabia yake, lakini kazi yake ilishawishiwa, sikusema alidanganya, alishawishi wengine wengi na kwa hivyo ikawa kawaida kusema kwamba kifungu hiki kinafundisha upatanisho na sio upatanisho. Acha niwe wazi: Kifo cha Yesu kilitimiza yote mawili. Hilo sio suala.

Kifo chake kilikamilisha upatanisho, bila shaka. Upatanisho ni kuondoa dhambi. Tofauti kati ya upatanisho na upatanisho ni mwelekeo ambao kifo cha Kristo kinaelekezwa.

Katika upatanisho, inawalenga wenye dhambi, na dhambi na dhambi zao zinawekwa mbali na macho ya Mungu, na mtu huyo anasamehewa. Katika upatanisho,

mwelekeo unamelekea Mungu mwenyewe. Tabia au haki ya Mungu mwenyewe, hasa, inapatanishwa au kuridhika.

Andiko hilo linazungumzia kazi ya Kristo kama upatanisho ni wazi. Waebrania 9:25-26. Wala dhabihu ya Kristo haikuwa jukumu lake kujitoa mwenyewe mara kwa mara kama vile kuhani mkuu aingiavyo patakatifu kila mwaka na damu isiyo yake, kwani hapo ndipo Yesu angalipaswa kuteswa mara kwa mara tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu; lakini kama ilivyo ametokea mara moja kwa wakati wote, maana yake ni wakati, mwishoni mwa nyakati ili kuondoa dhambi kwa dhabihu yake mwenyewe.

Waebrania 9:26. Kwa hivyo sibishani dhidi ya wazo kwamba upatanisho wa Yesu hukamilisha upatanisho. Hakika, hufanya hivyo.

Ninabishana kwamba katika sehemu hii na sehemu zingine tatu, Waebrania 2 na sasa sina uhakika kuhusu hilo, labda 13 hapana hiyo itakuwa Waebrania 2:17 1 Yohana 2:2, 1 Yohana 4:10 na Waebrania 2:17 kwamba maana katika sehemu hizi ni upatanisho na si upatanisho tu. Kwa nini unasema hivyo? Kwa sababu mbili. Kwanza muktadha mkubwa wa Warumi unaoongoza kwa Warumi 3:21 na unaofuata.

Pili, maneno yenyewe yanayozunguka Warumi 3:25 yenyewe. Muktadha uko wazi baada ya kutangaza kauli ya kusudi la Warumi katika Warumi 1:16 na 17 Paulo alisema siionei haya injili kwa maana ni uweza wa Mungu uletao wokovu, kwa kila aaminiye, kwa Myahudi kwanza na kwa Myunani pia; kwa maana katika injili haki ya Mungu hufunuliwa kutoka kwa imani hata imani kama ilivyoandikwa, mwenye haki ataishi kwa imani. Hapa, Paulo anaita habari njema ujumbe wa haki ya Mungu inayookoa kwa wote waaminio.

Hata hivyo, katika mstari unaofuata, ni kana kwamba aliondoa neno haki na kuweka neno ghadhabu kwa sababu anasema kwa maana ghadhabu ya Mungu imefunuliwa kutoka mbinguni dhidi ya uasi wote na uovu wa wanadamu ambao kwa udhalimu wao huizua kweli na kuendelea na hivyo baada ya kutangaza mada yake katika Warumi 1 16 na 17 anaonekana kutofuatilia mara moja mada hiyo ya ufunuo wa haki ya Mungu inayookoa katika mahubiri ya mitume ya msalaba lakini badala yake anafuatilia mada ya ufunuo wa ghadhabu ya Mungu. Ni, kama Luther alivyosema, habari njema ya 1:16 na 17 eugenion kwa Kigiriki. Luther anatunga neno hapa anasema linaeleweka tu kwa mwanga wa kakangelion habari mbaya.

Luther hakika ana utata, lakini ni mzungumzaji mzuri sana. Hakuna shaka kuhusu hilo, na kwa hivyo mada inatangazwa Haki ya Mungu inayookoa Warumi 1:16-17. 1:18 inazungumzia ghadhabu ya Mungu badala ya haki yake ya kuhukumu, na hilo lipo hadi 3:21, wakati ambapo ni kama Paulo anaondoa ghadhabu na kurudisha haki katika 3:21, lakini sasa haki ya Mungu imedhihirishwa mbali na sheria. Ni neno tofauti la kudhihirishwa, lakini wazo la jumla ni lile lile.

Katikati, Paulo anawapiga magoti wale wasio na sheria na Wayahudi. Anafupisha katika 3:9, ni nini basi? Je, sisi Wayahudi ni bora zaidi? Hapana, sivyo hata kidogo. Tayari tumewashtaki kwamba wote, Wayahudi na Wayunani, wote wako chini ya dhambi.

Kama ilivyoandikwa, hakuna mwenye haki, hapana hata mmoja. Anaendelea na nukuu kutoka Agano la Kale, hasa Zaburi. Miguu yao, mstari wa 15, ni ya haraka kumwaga damu.

Katika njia zao kuna uharibifu na fumbo. Njia ya amani hawaijui. Hakuna hofu ya Mungu mbele ya macho yao.

Anafupisha. Sasa tunajua kwamba chochote kinachosemwa na sheria, inawaambia wale walio chini ya sheria, ili kila kinywa kifungwe na ulimwengu wote uhesabiwe mbele za Mungu. Kwa maana kwa matendo ya sheria, hakuna mwanadamu atakayehesabiwa haki mbele zake; kwa maana ufahamu wa dhambi huja kwa njia ya sheria.

Hapa Paulo ametimiza kusudi lake. Ameelezea kikamilifu habari mbaya. Ghadhabu ya Mungu imefunuliwa kutoka mbinguni dhidi ya waasi.

Sasa, katika 3:21, anarudi kwenye mada yake iliyotangazwa katika 1:16-17. Lakini sasa, haki ya Mungu imedhihirishwa katika mahubiri ya Mitume, mbali na kushika sheria kutokana na sheria, ingawa, bila shaka, Agano la Kale lilishuhudia hilo. Hata haki ya Mungu kupitia imani katika Kristo Yesu kwa wote waaminio.

Imani ni muhimu sana katika kuhesabiwa haki kiasi kwamba Paulo hatoi tu mara kadhaa katika Warumi 1:16-17 katika kauli yake ya kimaudhui, lakini mara tu anaporudi kwenye mada yake, anaisema tena na kuirudia. Haki hii haishikiki kwa kutenda bali kwa kuamini kwa wote waaminio, kwa maana hakuna tofauti.

Yaani, kila mtu anahitaji kuamini. Kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu. Paulo hubadilisha nyakati hapa, na nilisahau kama niliipata kutoka kwa Doug Moo au Tom Schreiner, lakini nakubali. Wanakubaliana nami.

Nilifikiria kwa kujitegemea. Waliandika kabla sijaandika, lakini nilifikiria kabla sijasoma, kwamba wakati wa Kiaorist, kwa kuwa wote wametenda dhambi, unazungumzia dhambi ya asili ya Adamu na kupungukiwa na utukufu wa Mungu; wakati uliopo, unazungumzia dhambi halisi, tunazoziiita, za wanadamu. Nao wanahesabiwa haki, yaani, waumini, baada ya mabano madogo ya kando ya mistari ya 22b hadi 23, kwa wote wanaoamini, 22a, 24, na wanahesabiwa haki kwa neema yake kama zawadi.

Na kisha Paulo anatoa nia mbili za upatanisho, picha mbili za upatanisho. Anataja moja tu, kupitia ukombozi ulio katika Kristo Yesu. Haelezi hapa.

Tutaona baadaye kuhusu ukombozi unahusisha hali ya utumwa, malipo ya gharama, kifo cha Kristo, hali ya uhuru inayotokana, uhuru wa wana na binti wa Mungu aliye hai, na umiliki mpya. Tulioka kuwa watumwa wa dhambi na nafsi, na hata shetani, ikiwa mtataka, watoto wa shetani, 1 Yohana anasema, hadi kuwa watumwa, watumwa wengi huru wa Mungu. Lakini Paulo anataja tu ukombozi.

Hafungui hapa, lakini anataja upatanisho wa wazi. Hii ni *textus classicus*, kifungu cha kawaida cha fundisho la upatanisho. Ukombozi ulio katika Kristo Yesu, ambaye Mungu alimtoa kama *hilasterion*, ama upatanisho au upatanisho, kwa damu yake, anasema tena, ili upokelewe kwa imani.

Hivi, kwa nini ulifanya hivi? Lakini kwa nini Mungu alifanya hivi? Hii ilikuwa kuonyesha haki yake, haki ya Mungu kwa sababu, katika uvumilivu wake wa kimungu, alikuwa ameachilia dhambi za zamani. Hiyo ina maana gani? Inamaanisha katika nyakati za Agano la Kale, Mungu alitoa picha za upatanisho katika mnyama, katika mfumo wa dhabihu, kuweka mikono, mikono juu ya kichwa cha mnyama, kukiri dhambi, dhabihu ya kikuhani, maneno ya kikuhani ya msamaha, hiyo ni picha ya injili. Na Waisraeli walioamini na hawakupitia tu mambo kwa njia ya kawaida walisamehewa.

Kulingana na damu ya mafahali na mbuzi, ndiyo na hapana. Ilikuwa njia iliyoamriwa na Mungu, lakini hatimaye hapana. Hatimaye, hiyo iliashiria, ilitarajia kazi ya Kristo, ambayo, kama nilivyosema hapo awali, ina ufanisi mkubwa, iliwaokoa watu kabla ya tendo hilo kufanywa.

Kabla ya Yesu kufa mwaka wa 30 BK mwaka wa 33, watu walisamehewa kutoka kwa mtazamo wa Mungu, kulingana na kazi hiyo ya Kristo, na hata wakati ujao. Kwa hivyo, katika suala hilo, Mungu alikuwa mvumilivu katika uvumilivu wake wa kimungu. Neno hilo linamaanisha huruma.

Alisamehe dhambi za zamani. Yaani, hakuwaadhibu waabuduo kama walivyostahili. Alikubali injili katika mfumo wa dhabihu, na mbadala wa mnyama aliyeuawa, na Mungu alisamehe kweli, lakini kuna hisia kwamba haki haikutimizwa kweli.

Kwa hivyo, Mungu, kila wakati aliponisamehe, na nimewauliza wenzangu wa Agano la Kale katika shule kadhaa tofauti, kulikuwa na dhabihu ngapi katika Agano la Kale? Wanyama wangapi? Wako mamilioni. Wanasema zaidi ya milioni moja, kwa hakika, jambo ambalo ni la ajabu, basi, kwamba dhabihu moja, hasa iliyosisitizwa katika Waebrania, dhabihu moja ya Kristo ya wakati wote, sio tu kwamba inawapa ufanisi hao bali inawasimamisha kabisa. Ndivyo ilivyo.

Inashangaza. Lakini Mungu alijiandikia IOU. Calvin alisema kwamba ng'ombe wa siagi na mbuzi waliielezea injili kwa njia ya kizamani kwa njia yenye harufu mbaya.

Aliita dini ya Agano la Kale, ambayo aliifurahia kama ukweli, dini yenye kunuka katika suala hilo. Mungu alijiandikia mwenyewe, akimtarajia yule ambaye Yohana anamwita Mwana-Kondoo wa Mungu, ambaye angeondoa dhambi za ulimwengu kwa njia yake mwenyewe, akimwaga damu yake mwenyewe, yaani, kwa kifo chake cha ukatili msalabani. Kazi ya Kristo ilikuwa udhihirisho wa hadharani wa haki ya Mungu.

Mungu alithibitisha tabia yake mwenyewe katika mazingira hayo kwa kumpa mwanawe msalaba. Hii ilikuwa kuonyesha haki ya Mungu kwa sababu ni uvumilivu wa Mungu kwamba aliziachilia dhambi zake za awali. Ilikuwa kuonyesha haki yake wakati huu, dhidi ya dhambi za awali, wakati huu, ili awe mwenye haki na mwenye kumhesabia haki yule anayemwamini Yesu.

Kulikuwa na tatizo katika ulazima wa upatanisho, lakini sivyo wanavyofikiria watu wa kisasa na wa baada ya usasa . Wanafikiri, Mungu mwenye upendo angewezaje kumhukumu mtu yeyote? Soma tu sura tatu za Biblia au sura tatu za Warumi. Mungu mwenye upendo na mtakatifu angeweza kuhukumu ulimwengu.

Tatizo la kibiblia ni, Mungu mwenye upendo, mtakatifu na wa haki anawezaje kudumisha utakatifu na haki yake mwenyewe na kumwokoza mtu yeyote? Alitoa, tena, picha hizo za injili katika mfumo wa dhabihu, lakini hatimaye, damu ya ng'ombe dume na mbuzi na wana-kondoo haikufanya kazi hiyo. Lakini damu ya mwanawe ilifanya kazi hiyo. Cha kushangaza, kama Isaya alivyotabiri, Mungu alimtoa mwanawe kama sadaka ya hatia.

Baba alimwadhibu mwana kwa adhabu ambayo watu wa Mungu walistahili. Sisi tulistahili ghadhabu yake. Kristo anaingia mahali petu, na anapokea radi ya laana katika utu wake mwenyewe uliobarikiwa na usio na dhambi, tunapokea msamaha na uzima wa milele.

Kwa hivyo, katika taswira kubwa ya mambo, swali ni kwamba, ghadhabu hiyo yote inachochea kuanzia 1:18 hadi 3:20 na 5:1. Kwa kuwa tumehesabiwa haki kwa imani, tuna amani na Mungu kupitia Bwana wetu Yesu Kristo. Hiyo ilitoka wapi? Ama Warumi 3:25-26 inatuambia ilitoka wapi. Tulipata amani kwa sababu Kristo aliichukua ghadhabu ya Mungu, au Paulo hasemi.

Kwa hivyo, muktadha mkuu unapendelea, kama Leon Morris alivyosema, kama Roger Nicole alivyosema, na bora zaidi ni DA Carson katika sura katika kitabu kinachoitwa *Utukufu wa Upatanisho* , kitabu cha festschrift, uandishi wa sherehe kwa Roger Nicole. Roger aliandika makala katika Jarida la Westminster. Hilo lilikuwa zuri sana.

Leon Morris katika Mahubiri ya Kitume Msalabani, kama nilivyosema, alikuwa na ushawishi mkubwa kiasi kwamba aliwashawishi watu kama CEB Cranfield na Tony Thistleton na wasomi wengine ambao hawahisi haja ya kufuata mkondo wa kihafidhina kila wakati, lakini ambao walishawishika na usomi bora wa Morris. Katika hali hii, kusoma vifungu hivyo hivyo vya Septuagint, na katika miktadha mingi kati ya hiyo, kulikuwa na ghadhabu. Zaidi ya hayo, sio tu kwamba mtiririko mkubwa wa hoja ya Warumi haupendezi upatanisho katika Warumi 3:25, lakini pia muktadha wa karibu unapendezwa, kama nilivyoonyesha tu.

Si baba anayeonyesha haki yake kwa upatanisho tu, bali anaonyesha haki yake kwa kumweka mwanawe hadharani kama kutimiza mataakwa matakatifu na ya haki ya Mungu mwenyewe. Kwa hivyo nakubaliana na ESV. Ilikuwa Kristo Yesu, mstari wa 24 wa Warumi 3, Kristo Yesu ambaye Mungu alimtoa kama upatanisho kwa damu yake.

Hii ilikuwa kuonyesha haki ya Mungu wakati huu wa sasa, ili awe mwenye haki na mwenye kumhesabia haki yeye aliye na imani katika Yesu. Ni jambo la ajabu. Mtenda dhambi mbaya zaidi anayetubu na kumwamini Yesu kweli hutangazwa kuwa mwenye haki mbele za Mungu mtakatifu na mwenye haki.

Nazungumza kwa heshima. Mungu lazima amtangaze mtu huyo kuwa mwadilifu. Hajazuiliwa na nguvu fulani ya nje au chochote kile.

Analazimishwa na tabia yake mwenyewe. Tabia ile ile iliyodai adhabu kwa ajili ya dhambi, tabia ile ile iliyofikiria upatanisho kama njia ya msamaha, ndiyo tabia ile ile inayomwachilia huru au kumhesabia haki kila mtu anayemwamini Yesu. Nimemsikia mchungaji wangu akizungumzia kuhusu mtu ambaye hakumshukuru Mungu kwa wawili ambao wangeweza kumsamehe.

Jamaa huyu hakumshukuru Mungu, ambaye angeweza kumsamehe. Alipiga magoti kwa saa nyingi kwenye sakafu ya gereji yake kwenye sakafu baridi akiwa amevaa kaptura, hivyo magoti yake yalikuwa na maumivu. Kulikuwa na baridi.

Alikuwa akiteseka, akimwomba Mungu amsamehe, na hakuhihi msamaha. Akiwa ameketi kwenye benchi la kanisa, mchungaji alielezea njia yake kupitia Warumi, dhana ya upatanisho, na toleo la bure la neema ya Mungu na msamaha katika injili. Mtu huyo alielewa. Roho Mtakatifu alitumia kazi ya Kristo kwake.

Aliamini na akaacha kupiga magoti kwenye gereji yake kwa ajili ya msamaha. Kazi ya Yesu imeleta msamaha na uzima wa milele kwa waumini wote, na kazi yake ni mambo mengi, ikiwa ni pamoja na upatanisho. Kazi yake inaelekezwa kwenye dhambi na kuziweka mbali kwa milele mbele za Mungu Mtakatifu.

Kazi yake pia inapatanisha haki ya Mungu, ikimwezesha kudumisha uadilifu wake wa kimaadili na kumkubali yeyote anayemjia Yesu kwa dhati kupitia yeye. Tunasonga

mbele kwenye historia ya fundisho la upatanisho, na tunauliza swali zuri. Kwa nini tujifunze theolojia ya kihistoria? Je, Biblia haitoshi? Ni vigumu kusema kwamba Biblia haitoshi.

Biblia ndiyo jambo kuu, na mwishowe, ndiyo mwamuzi, lakini je, tunataka kujiwekea mipaka kwa hekima yetu wenyewe tu? Je, tunataka kweli kujitenga na hekima ya enzi hizo na kuwaacha wanaume na wanawake wenye akili na uchaji Mungu zaidi kuliko sisi? Sidhani kama hivyo. Ingekuwa wazo la kipumbavu na kwa hivyo nimeona kile kinachoitwa biblism. Inaendelea hivi , sihitaji msaada mwingine wowote.

Nitajifunza Biblia mwenyewe. Ni mimi katika Roho Mtakatifu, na nitafanya neno safi lisichujwe kupitia uchafu wowote wa kibinadamu. Kuna tatizo moja tu na hilo.

Mtu anayesema hivyo ni mwanadamu ambaye amechafuliwa kama sisi wengine. Angefanya vizuri zaidi kiasi gani kusoma Biblia na wengine katika muktadha wa kanisa na viongozi walioteuliwa na Mungu ambao Mungu amewapa kipawa cha kuongoza na kufundisha na si hivyo tu bali pia kushiriki hekima ya nyakati? Ninapopitia historia ya fundisho la upatanisho, sijaribu kupata mfano mmoja tunaokubaliana naye katika kila jambo.

Hakuna mtu kama huyo. Tutaona nguvu na tutaona makosa. Tutaona mielekeo.

Nataka kutoa sifa pale inapostahili sifa. Nimejifunza mengi kutoka, kama nilivyosema hapo awali, kitabu cha H Dermot McDonald, *Upatanisho wa Kifo cha Kristo* . Sehemu hiyo ya kihistoria ni nzuri sana na Anthony C Thistleton, theolojia ya kimfumo ya Tony Thistleton.

Yeye ni mwinjilisti Mwingereza, si mhafidhina kila wakati kama ningekuwa, lakini naweza kujifunza mengi kutoka kwake. Anampenda Bwana na hakika ni mwinjilisti katika muktadha wake wa Kiingereza wa Anglikana. Tunataka kufikiria kuhusu kanisa la kwanza, hasa Magharibi, lakini pia tayari linaingiliana kwa kiasi fulani Mashariki. Tunataka kisha kufikiria kuhusu kanisa la kwanza Mashariki.

Tunataka kwenda Enzi za Kati na mafundisho maarufu ya Anselm na kisha Abelard, ambaye alimpinga vikali. Matengenezo yanatuleta kwa Luther na Calvin kama majibu ya uwakilishi na ya haraka ya Socinus kukataa karibu kila kitu ambacho Luther na Calvin walifundisha na kisha Grotius au Grotius kwa mtazamo wa kiserikali kujaribu kugonga kupitia vyombo vya habari njia kati na kwa kweli kutohisi vibaya kama Socinus ambaye alikuwa mzushi lakini alishindwa kwa njia nyingi pia. Katika kipindi cha kisasa, tutagusa tu watu wachache muhimu: baba wa theolojia ya kisasa, Friedrich Schleiermacher, Albert Ritchel, mwalimu mwenye ushawishi mkubwa wa karne ya 19, Gustav Alain na kitabu chake cha Christus Victor, kitabu hicho muhimu, na kisha mtu halisi wa kisasa aliyefariki miaka michache iliyopita mwanatheolojia wa Ujerumani Wolfhart Pannenberg .

Hata kabla hatujafikia hapa, hapa ni Magharibi. Mababa wa kitume walikuwa watu walioishi na wangeweza kuwajua Mitume. Nilikuwa mhitimu mjinga wa seminari ambaye alifanya kazi nzuri ya ufafanuzi lakini si vizuri sana katika historia ya kanisa. Hawakuwa na nafasi kubwa katika mtaala wa theolojia ya kihistoria. Niliingia katika programu ya udaktari, na kwa ujinga nilifikiri, ee, baba wa kitume, watu hawa waliwajua mitume; hii itakuwa nzuri, hii itakuwa nzuri sana. Na sasa nakumbuka kitabu cha kwanza cha mwanatheolojia maarufu wa Uskoti Thomas Torrance kinachoitwa *Mafundisho ya Neema na Mababa wa Kitume*, na tasnifu yake ilikuwa kwamba hakukuwa na chochote.

Ilikuwa ya kutisha sana; ilikuwa kama Paulo alikuwa amefikia kilele, mlima mkubwa, na ghafla, jamani, uko bondeni, na watu wanajifunza kutembea tena. Karibu una kazi ya wokovu na kadhalika, inatisha tu, oh jamani. Kwa haki, kunaweza kuwa na hati ambazo hatuna, na pia, kwa haki, walikuwa wakifanya mambo kama kukwepa simba, kwa hivyo hawakuwa na hata muda wa kufikiria na kusoma kisheria kufanya theolojia yoyote kama hiyo.

Lakini tuna kito katika Waraka kwa Diognetus, katikati ya karne ya pili, kitabu kisichojulikana cha Diognetus, na hatujui kutoka kwa nani. Kinasisitiza kifo cha Yesu msalabani, waziwazi kwa ajili ya msamaha wa dhambi; hayo yote ni mema, si ya kina bali ni mema, katika kifungu kinachojulikana kwa haki. Hiki ni kito tu. Sijui kilitoka wapi, lakini ni cha ajabu.

Kama wote wangesema mambo ya aina hii, niliyosema dakika moja iliyopita hayangekuwa kweli, na Torrance angesema Mafundisho tele ya Neema na Mababa wa Mitume. Mwandishi anauliza, akinukuu, ni nini kingine kingeweza kufunika dhambi zetu isipokuwa haki ya Kristo? Ni nani aliyetuwezesha sisi wenye dhambi kuhesabiwa haki isipokuwa katika Mwana wa Mungu pekee? Loo, kubadilishana tamu na faida zisizotarajiwa, kwamba uovu wa wengi ufichwe katika yeye aliyekuwa mwenye haki, na haki ya mmoja huwahesabia haki wengi waovu. Kwa bahati mbaya, kito hicho si kweli; ni chenyewe tu.

Kwa mara nyingine tena, tunaweza kuwaheshimu baba zetu waliokufa kwa ajili ya Injili, hata kama hawakutuacha tukiwa na mawazo mengi ya kina. Irenaeus, 130 hadi 202 BK, anatambuliwa kama mwanatheolojia wa kwanza wa Kikristo. Anajulikana kwa mafundisho yake ya muhtasari.

Irenaeus wa Lyon, mwanatheolojia mashuhuri wa kanisa wa karne ya pili, aliendeleza utamaduni wa kitume. Alitetea kwa ujasiri utamaduni huo, ambao aliuita utawala wa imani. Pia alitetea imani kwamba imani ya kitume ilijengwa juu ya ufunuo kutoka kwa Mungu kwa mitume.

Irenaeus aliongeza kipengele tofauti, ambacho pia alikiona kuwa cha kweli kwa mafundisho ya mitume. Alimtaja, akinukuu, Mwana wa Mungu, alipokuwa mwilini na kufanywa mwanadamu, alianza mstari mrefu wa wanadamu upya, na akatupa wokovu, ili kile tulichokuwa tumepoteza katika Adamu, yaani, kuwa kulingana na sura na mfano wa Mungu, tuweze kukipata tena katika Kristo. Hili ndilo fundisho lake maarufu la muhtasari.

Kwingineko, aliandika, ndani ya Kristo unakaa utimilifu wote wa Uungu. Hiyo ni Wakolosai 2. Na tena, vitu vyote vimekusanywa pamoja na Mungu katika Kristo. Hiyo ni Waefeso 1. Ni wazi kwamba sura nzima katika maandishi ya awali ya Irenaeus Dhidi ya Uzushi, hapo, inamtukuza Mungu na kunukuu maandishi ya Biblia mara kwa mara.

Katika Waefeso 1:10, Paulo anaandika, kukusanya vitu vyote ndani yake, Kristo. ESV, kuunganisha vitu vyote ndani yake. Ufupisho, au anensalosisi, basi unategemea mawazo ya kibiblia na ya Paulo.

Hii ni sawa na mojawapo ya nia zangu za upatanisho. Ninaona ni ile ambayo watu wa Mungu hawajui sana, na hapo ndipo Kristo anaonyeshwa, hasa na Paulo, kama Adamu wa pili na mwandishi wa uumbaji mpya, mletaji wa uumbaji mpya wa Mungu. Kitenzi hicho, anensalosisi, kinamaanisha kufupisha, kurudia, kuunganisha kila kitu pamoja.

Tena, ina marejeleo maalum kwa Waefeso 1:10. Kulingana na Irenaeus, marejeleo kwa Adamu yanaunga mkono wazo la kufupisha hatima yetu mbaya katika Adamu kwa kiumbe kipya katika Kristo. Hili liko kwenye mzizi wa mada ya Orthodox ya Mashariki. Katika Magharibi, mada kuu ya mapema, hadi, vema, hadi Enzi za Kati, kwa kweli, ilikuwa fidia kwa mtazamo wa shetani.

Anselm alifanya jambo la ajabu kwa kusema, sivyo. Bwana mwema hakum dai shetani chochote ila teke la haraka. Hakum dai fidia yoyote.

Lakini hiyo ilikuwa kubwa. Katika Mashariki, kile kinachoitwa uungu au theosis kilikuwa kikubwa. Ni vigumu kwetu kuelewa hilo.

Lakini hapa, Kristo anabadilisha athari za anguko la Adamu. Inaonekana Irenaeus aliweka wazi mada ambayo ni dhahiri katika wazo la Paulo la upatanisho. Ana marejeleo manne katika Waefeso 1:10 na anazingatia kwa makini sanamu ya Mungu.

Pia anaelezea upatanisho kama ushindi dhidi ya nguvu za uovu. Mada ya Christus Victor tayari. Kwa hivyo, ana kitu kama uungu fulani.

Nitaelezea zaidi kuhusu hilo. Inamaanisha kushiriki katika asili ya kimungu, si kuwa mungu au kitu kingine chochote. Lakini 2 Petro 1:4, kuwa mshiriki katika asili ya kimungu.

Ana Kristo Victor, motifu ya ushindi, na ana biashara hii ya muhtasari. Angalau mambo mawili yanahusika katika muhtasari. Moja ni kwamba Kristo anafupisha kila kizazi.

Irenaeus hakuelewa vizuri maelezo katika Yohana 8 ambapo wapinzani wa Yesu walisema, Ibrahimu, furahi kuona siku yangu. Walisema hujatimiza miaka 50 bado. Ulimwona Ibrahimu.

Irenaeus alisema Yesu aliishi hadi kufikia umri wa miaka 50 hivi. Iliendana kikamilifu na mpango wake. Unaona, Yesu alitakasa utoto.

Na kisha miaka ya ujana. Ndiyo, nilisema Yesu alitakasa miaka ya ujana. Najua hilo ni jambo la ajabu kwako, lakini linawezekana.

Yesu alitakasa ujana. Alitakasa uzee kwao. 50 ingekuwa uzee.

Yaani, alifanikiwa, pale Adamu aliposhindwa, alidumu katika utauwa katika kila kizazi. Hilo linaitwa kurudiarudia. Pia alifupisha jamii ya wanadamu kwa uwakilishi.

Ilhali Adamu, baba yetu wa kwanza, alianguka, Adamu wa pili na wa mwisho alifanikiwa. Alishinda, nasi tunashiriki ushindi wake. Katika hotuba yetu inayofuata, tutaendelea na theolojia yetu ya kihistoria ya kazi ya Kristo.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Kazi ya Kuokoa ya Kristo. Huu ni kipindi cha 3, Utangulizi, Sehemu ya 3, Sauti za Kibiblia, Isaya 53 inaendelea, Warumi 3:25-26, na Historia ya Mafundisho ya Upatanisho.